

Jedna istina.

U mučnom ali sigurnom izrađivanju naše nove nacionalne države stoji kao kamen temeljac jedna velika realnost, jedna jednostavna istina: da su Srbi i Hrvati jedan narod. Veza jednakoga i zajedničkoga jezika, ta najsilnija i najprirodnija veza među ljudima objavljuje elementarnom snagom svakome Srbinu i svakome Hrvat, da su sinovi istoga naroda netom i ma gde se oni u životu susreli kao ljudi, kao članovi čovečanske zajednice, slobodni od uticaja verskih, vaspitnih, historijskih predrasuda. To se belodano vidi svaki put kad se susretnu dva intelektualca, dva trgovca, dva seljaka, Srbina i Hrvata, a teren njihova susrećanja nije politika ni vera, nego kojegod drugo područje ljudske delatnosti. Srbi i Hrvati jedan su narod, no historija ih je kroz vekove razjedinjavala. Zadatak je sad, nacionalne države, da briše tragove i dejstva te podvojenosti, te da u osećanju bratske ljubavi i etičke identičnosti, učini od Srbina i od Hrvata jedno te isto. To će neminovno doći. I doće brzo. Jer se životni i socialni procesi danas izvršuju mnogo žurnije nego prede. Škola vojska, zajednički zakoni, poslovi, štampa, književnost, putovanja, železnice, kongresi, sve će to ubrzati proces ujedinjavanja. Ostvarenju toga glavnoga i velikoga cilja treba da uporno i zanosno pomazu svi ponajbolji sinovi našega naroda, a najviše oni koji imaju vaspitnu moć u srcu i u mozgu. Treba vaspitavati duhove, pokazivati istinu, siliti na razmišljanje i na ispravljanje starih ukočenih pogrešnih osećaja i pojmova. A za sve to treba uvek i ponajpre široke tolerantnosti. I u koliko je ko bolji i viši, u toliko mora da je tolerantniji, širokogrudniji, izdašniji u razumevanju zabluda, predrasuda i duševnoga slepila. Jovinizam je naš najveći neprijatelj. Što se tiče vrlina Srbijanaca, svak priznaje — reče skoro Dr. Smolnaka — da oni prednjače svoj ostaloj braći svojom državljanskom svesti i neograničenom ljubavi prema rođenoj zemlji. I svaki od nas zna i oseća, da samo onda kad duh šumadijski bude provejao celim bićem naše otadžbine, biće u punoj meri izveden proces narodnoga prosvetčenja. Blagodareći ovom moralnom preimućstvu Srbijanci nisu i ne mogu da budu šoveni prema braći Hrvatima. To isto moralno preimućstvo i ta ista širokogrudna tolerantnost prema bratu Hrvat, treba da prožima svakoga Srbina. Time, Srbi u ovoj državi stiču najsigurnije preimućstvo i sprovede veliki zadatak socialnoga prosvetčenja, koji je historija namenila srpstvu. A kad znaju da budu pravedni, snošljivi, blagorodni prema braći, stiču i pravo da braći kažu istinu, da je kažu u svojoj golotinji, kad to ustreba.

Takovu je jednu strašnu istinu rekao braći Hrvatima baš sada, prilikom Kumanovske slave, g. Stojan Protić, koji je od samih Hrvata priznat kao pravedan srbijanski državnik, u najvećoj meri sklon

prema Hrvatima i njihovim državopravnim aspiracijama. Oni neki obezumljeni predstavnici hrvatskoga naroda, koji su se protiv vlastite narodne države ušanci- li u Hrvatskom Bloku, tako su daleko pošli na putu moralne obezumljenosti, da su u povodu Kumanovske slave drznuli se da braći Srbima bace u lice uvredu i polvoru o imperijalizmu i srpskom bregalničkom neverstvu protiv braće Bugara. Srbe, koji na Bregalnici, u ljutoj i krvavoj bitci spasiše plodove Kumanovske pobeде i osujeće prve pokušaj koburško-habsburško-hohenzolerske zavere protiv Srpstva i Slavenstva na Balkanu, danas Hrvati optužuju s imperijalizma i neverstva prema bugarskoj braći! Ako ovo nije moral insanity, onda ništa drugo na svetu to ne može da bude!

O tome moralnome ludilu g. Stojan Protić u „Radikalu“ od 27. oktobra kaže ovo: „Iz toga se lepo vidi, koliko je silan pritisak bio one gadne i zagušljive atmosfere u kojoj su Hrvati stotinama godina živeli. Ona im nije dala da se otrezne i vide istinu u mnogim stvarima ni posle onih gorolomnih potresa državnih i narodnih koji su se odigrali od Kumanovske bitke do danas. Ona im jesa- svim zamračila oči, pa nisu mogli ili hteli videti ono što im je bratski i istinski sa srpske strane nudeno bilo da dođu do istine“.

Ovu dijagnozu i ovu istinu g. Stojana Protića treba da ozbiljno uzmu i rasmo- tre svi oni na koje se ona primenjuje. Ima, po hrišćanskoj nauci, nekih greha protiv Duha Svetoga, koji se ne prašaju, jer oni uhlavljavaju savsrim mrtvu, bez mogućnosti spasenja, propalu dušu. Što neka naša hrvatska braća danas rade, ide u kategoriju tih greha protiv Duha Svetoga. Iz čiste bratske ljubavi, iz želje da u ovoj našoj otadžbini svi budomrečni vedri, vidoviti, sunčani mi živo moramo raditi oko toga, da se svaki sin našega naroda otrese crnih i grešnih zabluda. A gadnu i zagušljivu atmosferu postepeno će da rastera, stalni smo, sveže strujanje nove narodne slobode. sveti herojski duh koji je sa Kosova tužna kroz vekove razbuktavao ponajplemenitije enerzije i duše viteške naše nacije.

Dr. J.

O poreskoj službi u Dalmaciji.

Isticati nedostatke u našoj administraciji, konstatovati nerad i nemar vlasti- nih ili viših svejedno, praviti upore- đenja, koja nam ne služe uvijek na čast i tražiti lijeka zlu, može da bude blagorodna, patriotska zadaća a može da to i ne bude, prema tome, iz kojeg se poviada i kojom se namjerom takova kritika vrši.

Kad je povod kritikovanju više u želji, da se istakne kako kod nas sve slabije ide, nego u namjeri da se uklone nedostaci, kad je kritika cilj samoj sebi, kad ona izazivlje u javnosti neraspodjeenje a ne pobuđuje nadu u boljaka, ona je lišena svoje etične pod- loge i svoje socialne funkcije, ona postaje samo odušak pakosti i zlobe, koje treba tražiti motive u svачем другом prvo nego u

plemenitoj namjeri, da se istaknuta maпа поправи.

Za оваке појаве, које су у једном дијелу наше јавности прешле већ у обичај, употребљује се, по примјеру сличног феномена за вријеме рата, назив „дефетизам“.

Мислимо, да нам је било потребито прет- поставити ове напомене, како би предустрели криво тумачење наших ријечи и наших на- мјера кад осјетимо потребу да и ми нешто замјеримо нашој управи. Јер ми нити смо слијепи нити хоћемо да се так правимо, па добро видимо све оно што код нас не ваља а немамо узла на језику, који би нам пријечио, да то што не ваља јавно изнесемо и јавно осудимо, само што то није плод оног дефе- тизма, којим се одликују они наши „родо- лубци“ који виде све зло у томе, што они нијесу на власти, већ је то искрено настојање, да се поправи оно што не ваља, ма ко био на власти.

Ријеч је о нашој пореској управи. Кад год се говори о нашим државним финансијама, истичу се као грдна рана наши непосредни порези, који се не расписују, не одмјеравају и не утерију и којих има на милионе и милионе неисплаћених још од првог дана ослобођења а и пре тога.

Нашим финансијерима, и званичним и незваничним, лебди пред очима велики про- блем изједначења пореских система, оснивања катастера у крајевима гдје га још нема и опште пореске реформе, проблеми, за које се хоће много припремног рада а још више времена и трошка. Међутим сва наша пореска политика почива на посредном опорезивању, на царини, трошарини и свим оним осталим намјестима, који спутавају промет и трговину и представљају први и најозбиљнији раз- лок оне поскупнице, која опет намеће држави нове финансијске жртве за чиновништво, војску и т. д.

Ствара се тако онај „circulus vitiosus“, из којег нема изласка.

Овом злу могло би се међутим да бар донекле најје лијека, кад би се наша једна јака рупа, једна снажна енергија, да у оквиру закона, који постоје у разним крајевима наше државе, и средствима, која већ стоје на распо- ложњу, проведо оно што је доселе занема- рено а што се неће никада провести, док наше ниже пореске власти, порески уреди, буду у оваковом деолатном стању, у каквом су данас, јер министар финансија може да буде још једном толико генијалан, колико је г. Кумануди а његов делегат у Далмацији још дваред марљивији и преданији својој служби него је г. Богдановић, све ће опет ићи стазом банкротства, док ниже уредовне јединице буду онакве као што су сада.

Зна се, да су од почетка рата па до његова коња највеће занимање пореских уреда биле војничке потпоре. Како је то де- ловало на остали рад тих уреда, нека докаже чињеница, да у години 1918. код већег дијела њих нијесу били одмјерени ни утериани порези чак од год. 1914.

После слома већи дио пореских чинов- ника оставио је нашу службу и прешао Та- лијанима, јер треба знати, да се је пореско чиновништво премућствено рекрутовало из однарођених Зарања, који су финансијску службу сматрали својом доменом.

Делаша се зато, да данас код многих пореских уреда, као на Вису, Рабу, Пагу, Обровцу итд. делује само по један чиновник, ма да се то против основних правила за пореске уреде, гдје ради контроле морају да буду бар два чиновника, управник и контролор.

Овим уредима са овако редуцираним бројем чиновника а то чиновника махом нижег квалитета, млађим, пензионираним и не- јединственим, повјерени су законом о државној трошарини и пристобји од 1. 9. 1921. сви

трошарински послови а од 1. 10. 1921 делегована су им још нека такса одмјерења, која су до тада падала у надлежност котарског финансијског рајнствата.

Навијештено је сем тога, да ће доскора прећи на пореске уреде уопште сва одмјеравања свих такса.

Кад се ово зна неће бити тешко предвијети последице: добар дио пореза још неаспишан и неутјеран од године 1914, већа половина чиновника напустила нашу службу, нови чиновници млади и нешљети, преполовљен број радних сила а осјетно проширен једокруг рада — што може да буде од тих дрелара?

Сад, кад (и ако) се евакуише трећа зона, од 60 пореских општина задарског, највећег и најважнијег пореског уреда у Далмацији, 57 припаће нашој држави.

Познато је, да за читаво доба од сретног Рапалског уговора задарски порески уред за све ово 57 општина нити је разрекао ни поборо порез и да уопште за ове општине и не функционише. Заостатак, који ћемо ту наследијати биће чисто импресионантан. Кад се пак буду предавали послови и списи задарског пореског уреда за оно 57 општина, рад око тога биће тако огроман, да га б најбољих и највренијих пореских чиновника за једну цијелу годину неће моћи да обави.

Што ће тек тада бити од пореске службе у осталој покрајини?

А како финансијска управа мисли да надомјести задарски порески уред? Мисли ли ваљда, да упане у нову крупну погрешку, па да не оснује ни један нови уред већ да свих 57 пореских општина пораздијели на пореске уреде у Бенковцу, Бигорграду и Обровцу, који већ ни своје послове не врше и још само номинално постоје?

Да се ова озбиљна и тешка питања намећу нама, који болом у души гледамо лагану али сигурну пропаст једне управне гране, која би могла да буде за државу спасоносна, само кад би код непосредно старијих власти ове прилике биле познате, кад би од њих биле правилно оцијенене и кад би се нешто више љубави за ствар и нешто више енергије према горе предложиле сходне мјере а знале и хтјеле да свом предлогу издејствују остварење.

Ми знамо да је г. Богдановић окретан, чил и неуморан и да је г. Кумануди пун добре воље и добрих намера па им ево овим чланком дајемо прилике, да те своје врлине и употребе на нешто истински потребито и корисно, што је иначе могло да буде и без нашег потицаја. Д.

Писмо из Београда.

Оставка министра војног и морнарице. — Фашисти и ми и одјек у Америци.

Криза владина, блаже реконструкција кабинета, свеише се, изгледа, само на промену министра војног и морнарице.

На јучерашњој седници Министарског Савета прочитана је мотивисана оставка досадашњег министра војног, ђенерала г. Милоша Васића. Оставку је поднео, како у мотивацији вели, због тога, што му Министарски Савет није одобрио потребне војне кредите и што, према томе, не може да носи одговорност за стање и уредно снабдевање војске. У ствари, г. Васић је морао поднети оставку из сасвим других разлога; ускрата кредита имала је да послужи само као принудно средство, да се не би морали износити прави разлози.

Портфељ министра војног и морнарице примио је ђенерал г. Петар Пешић, досадни начелник Главног Венералштаба. Избор је, изгледа, добар. Време ће показати и да ли је добар. За г. Васића оно је и показало и доказало, да су погрешили они који су полагали у његов рад и његову спрему.

Промена владе и режима у Италији свраћа на нас нарочито пажњу меродавних фактора у нас. Ствар и разумљива и оправдана. Фашисти су извели револуцију у знаку заштите „националних“ интереса и на Јадрану и у Средоземном Мору, не кријући своје претензије и с ове стране наших и с оне стране француских граница. У колико се нас тиче, првенствено су довели у питање

извршење Рапалског Уговора. Самим тим они су нас довели у стање будног чувара својих интереса и потпуно оправданог посматрача њихових прилика.

Наш задатак и наша дужност су јасни: чувати и бранити своје право прецизирано и гарантовано једним међународним уговором. Будемо ли нападнути, мораћемо се бранити. Теже ће бити опоме који посматрају, него онемо који брани своје.

Интересантије је овде истаћи како страни свет гледа на ово питање. Полузванични амерички „Вашингтон Пост“ каже, на пример, како фашисти намеравају одбацити Рапалски Уговор, који регулише Јадранско питање, па у континуиету мисли додаје: Њега су потписали италијанска влада и влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Кад би га садашња италијанска влада одбацила, то би била вероломност, која би понизила Италију до нивоа Немачке која је учинила насиље Белгији; никакви односи не би били могући међу државма када би један народ остао некажњен за такву флагрантну вероломност. Сукоб између Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца због Јадранског питања не би се ограничио на ове две државе него би увукао у конфликт и велике силе. Ради тога мора се најпажљивије проучавати понашање фашиста који владају Италијом.

Ништа као овакве мушке речи меродавних фактора у међународној заједници неће туширати усмијене главе фашистичке!

Наша Краљевина и Италија.

Састанак др. Нинчића са Мусолинијем.

У понедељак је талијански отпорник послао у Београду Сумонте примио од Мусолинија телеграм да га уручи нашем министру иностраних дела дру. Нинчићу. У том телеграму Мусолини изражује срдачне поздраве дру. Нинчићу и уверава га, да ће се учврстити пријатељски одношаји између Италије и наше државе. Др. Нинчић наложио је на то нашем посланику у Риму дру. Антонијевићу да одврати поздрав Мусолинију.

„Corriere della sera“ јавља из Трста, да ће се др. Нинчић састати са Мусолинијем у сврху уређења свих висијех питања између наше Краљевине и Италије.

Мусолини је у суботу к себи позвао Контарини и поверио му министарство ванских посала. Контарини је изјавио наду, да ће му успети да у питању Јадранске политике остане онај правац који је био до сада.

Grčka i Kraljevina SHS.

У недељу је одржана конференција између Politisa, Pašića i Ninčića, која је protekla u prijateljskom tonu. На конференцији је došlo до sporazuma, да се povedu pregovori о sklapanju trgovačkog ugovora између наше државе и Grčke.

Zatim је zaključeno да се ratifikuje konvencija о solunskom pristaništu. Та konvencija bila је još pre rata sklopljena између Grčke и Srbije. U vezi с tim govoreno је и о čišćenju korita Vardara kako би се на тој reci uspostavio саобраћај. Čišćenje reke imalo би preuzeti jedno francusko društvo.

Poslije toga raspravljano је о situaciji u Bugarskoj и о komitskoj akciji на našoj и grčkoj граници.

Šто се tiče konference u Laussani, која има rešiti istočni problem zaključeno је, да се obe државе drže striktnog provedenja Neuyl-skog ugovora.

Posle konference Politisa је dr. Ninčić pre-dveo Kralju u audijenciju, gdje се zadržao preko jednog sata. Politis је bio на ručku kod dr. Ninčića а на večeri kod Pašića. — Sinoć u ноći brzim vozom отputовао је Politis natrag u Atenu.

Spmenik Vojvodi Mišiću. На 3. decembra kao на dan početka Kolubarske ofenzive 1914 god. biće otkriven spomenik Vojvodi Mišiću.

Ustoličenje Patrijarha. Konačno је utvrđeno, да се svečano ustoličenje Patrijarha obavi u Peći на Vidovdan 1923 godine.

Česi i naša vojska. Polpukovnik Vojin Maksimović, koji је poznat и kao publicista, pozvat је od strane Čehа да odriži predavanje о srpskoj vojsci i našim ratovima.

Наши дописи.

Врлика, 1. XI 1922

(Неуредности поштанске аутомобилске везе Книн-Врлика-Сињ.) До 15. прошлога мјесеца Врлика је била спојена са Книном, односно Сињом, трипут седмично. Укунита тог дана пруга, која нас је спајала уторком са Сињем, а сриједом са Книном, сад нам остаје само она, која нас неђелом и четвртком везе са Сињем, а понеђелом и петком са Книном.

Док овако мизерна веза није никако довољна ни за сами пренос поште, путнички саобраћај пак није никакав, с тога што ова пруга нема везе са вечерњим возом. Сињ-Сплит, ни са оним Книн-Шибеник-Сплит.

Овим, ничим оправданим распоредом путници, који крећу из Врлике, осуђени су на велике, сувешне трошкове и дангубе, јер су присиљени да преноћивање у Книну и Сињу, а од свега би били поштеђени, кад би се за ову пругу одредило један јачи аутомобил, као што смо га имали раније, пред рат. Дало би се то постићи и са садањим slabим аутомобилом, барем за редовиту везу са вечерњим возом из Книна, кад би, са полазне тачке Задварје, поштански аутомобил кренуо само за један сат раније. А то не би било на штету преноса поште Сињ-Книн, с обзиром на благодат жељезничког споја Сињ-Сплит-Книн.

Примјетба Уредништва. Очекујмо од Дирекције Пошта у Сплиту, да послуша овај разумни глас из Врлике. Резервишући себи, да другом приликом, подробно, говоримо о раду наше Дирекције, морамо већ и овом приликом нагласити, да слаба служба поштанска, у сјеверној Далмацији, иде кано на њен рачун. Овај пријекор вриједи особито за аутомобилску везу Обровац-Книн, ту једину везу, која спаја један читави крај Далмације са морем. За ову виталну потребу тог краја Дирекција у Сплиту није никад показала разумијевања, а сама не таји, да за њу нема озајима. Напротив смо, и једно и друго, налазили на Министарству Пошта, чије добре намјере и жеље Дирекција у Сплиту никако или слабо извршује. Та ми знамо, да се у Београду вјерује, да још од прошлог љета, постоји аутомобилска веза Обровац-Бенковац-Брибирске Мостине Скрадин и Шибеник. Какову оцјену неспособности заслужује Дирекција, која ни до данас није кадра била схватити, да народ из сјеверне Далмације његове потребе воде у Шибеник, а да од Брибирских Мостина до Шибоника има само 33 километра, дочим од Брибирских Мостина до Книна има 46 км пута, а од Книна до Шибоника скоро 4 сата жељезничког путовања?

Кистање, 2. XI. 1922.

(Једно непријатно изненађење.) На дан Кумановске славе, па на позив госп. опћинског управитеља одслужени су паростот односно благодарење у римокатоличкој цркви и српско православној. — Народ и грађани одавали су се у великом броју а особито дошли су у српско-православу у много и много већем броју из једнастоган разлога што наш старина и поштитени Дон Фране Иванковић скоро у свакој оваковој пригоди мимолазни значај оног дана, и никад ни једне пригодно ријечи не говори. Али ако досад није ништа говорио, могли смо мислити да осјећа, да не умје да изговори, а дочим смо се на дан Кумановске славе освједочили да умје и да изговори онако како он осјећа.

Он је тог дана споменуо Јелисавету, Франу, Карла, Марију Терезу и папу Леона XIII, да смо се сви тргли изненада и растрирали очи, није ли оно сан, али најжалост била је јавна и он је то изговорио и остао жив. Овоме не треба коментара, а ми само поручујемо госп. управитељу општине да више никад нећемо о свечаностима ићи у римокатоличку цркву, а он нек не тумачи то као невољност већ просто за избјећи злочину услед изазива. Ми смо мирни ко, јанчи, али нашу Краљевину хоћемо да одржимо оваку каква је и за њу смо спремни сваку жртву, а то нек добро запамти сваки који тако не мисли.

Грађани.

Saino u dinarima. Prema jednom naređenju, sve javne ustanove — privatne i državne — koje polažu javne račune, moraju od 1. januara 1923. godine podnijeti svoje zaključke samo u dinarima.

Градске вијести.

Једна скромна свечаност. Мјесни Одбор српског просвјетног и културног друштва „Просјета“ у Сарајеву, који марљиво и са успјехом наставља добро започети свој рад у овом граду, да прослави двадесетогодишњицу друштвеног опстанка, приредио је за чланове и пријатеље „Просјете“, предавање у илејду у дворани српске основне Бонаи-Ковачевићеве школе. Предавање је одржао г проф. М. Трипа, који се је позиву мјесног одбора пуног готовишћу у радо одазвао. Говорио је заиста лијепо, удесини своје предавање према свечаној пригоди, коју је друштво славilo. Он је говорио о просвјети као улову народне среће, благостања и напретка. Изнио је разлоге, зашто наш народ није могао да достигне онај високи степен културе и просвјете, којим се поносе други народи Европе. Ови, на повољнијим позицијама, у миру, могли су напредовати, док је српски народ морао да мачем у руци бјиди и брани асмулу своју од ижеконих и свирепих непријатеља. Имајући пред очима задатак, који је „Просјета“ себи поставила, и успјешан рад, који је она кроз 20 година на културном и просвјетном пољу показала и постигла, говорник је живом својом ријечи пробудио у срцу свију присутних не само приврженице и љубав према установи овој, него и тврдо уверење, да ће „Просјета“ све више напредовати на срећу и напредак народа нашег, особито данас, кад је, савладавши за увијек душмане своје, положио мач, да с њим својим силама прегне на другом пољу, на пољу опћекорисног културног и просвјетног рада. Говорник је тихо и са пажњом саслушаи, а на крају свога успјелог предавања и бурно аплаудираи.

У фонд листа, да почасти успорену благопокојне Марте Colović, прилаже обitelji Marka Gračanina det. 10.

Наше шеталиште. Примамо: Мало је захладило и пријатељи већерних шетња — а тко се код нас не воли увече прошетати? — пренијели су шетњу са Poljane у „Сироку улицу“, наравно само по имену Сироку. И те се шетње не могу уопће назвати шетњом. Ту је стиска, у коју кад упане теško се извуће. А осим тога код нас је обичај на улици застajати, заустављати се, погледати на излоге itd. А један од главних узрока тисци на нашем курсу јест то, што свијет неће да употреби цијелу улицу за шетњу од Народног трга до Kazališta, већ само један dio. Било би добро, кад би се шетња увела цијелом улицом, тако би било мање стиске, чепања и one гнјававе. Знамо да је теško искорјенити неке старе обичаје и навике и увести нешто ново, али с мало воље и труда све се даде. Главни је започети.

Отаџина дјевојке. Јучер се водила пред овим поротним судом расправа против Ивана Петковића Јаковљева, Николе Петковића Паškина и Николе Јерака Matina из Vrpolja што су на 27. IX. о. г. silom отели и одвели Мару Spahija pok. Šime из Danila од 14 година, у кућу Ивана Петковића, који је htio да је вјенча иако то није била ни њезина воља ни мајке јој и štитице удovice Cvite. Она је у кући Ивановој провела само једну ноћ и сутра дан до пред подне а онда је опет утекла својој кући. Лијеџници су установили да је mala остала неоскрвњена.

Поротници су на сва три питања одговорили једногласно „не“, па су оптужени били одрижени.

Са пороте. Данас је била расправа против Save Netovića pk. Milana из Ercegnovoga. Расправа је била одгодепа за још неке изводе, пак се овог поротног засједанца неће држати већ може бити по новој години.

Имена улица. Примамо: Након пуних шеснаест мјесеци од ослобођења било би вријеме, да се и у Шибенику, као и у другим нашим градовима, ставе имена улицама, трговима, обали. Залосно је и ђути, да се у нашем граду називљу улице, тргови и обале сваким именима, па ђак и талијанским, како су оно били крштени за вријеме так. окупације. Држимо да то није такав трошак, који би Бог зна како оптеретио опћинску благajну, већ више нежај.

Ноћни рад у покарнама. Министарство социјалне политике изридио је, споразумно с министарством трговине и индустрије, пројекат о забрани ноћног рада у пекарницама. Овај је пројект послат свима радничким коморана на претрес и одобрење.

Конгрес судија. У Београду је завршен конгрес судача из Србије. На конгресу је међу осталим закључено, да у свим комисијама, које министарство правде образује за ријешавање судачких питања, буде заступано и удружење судача са једним својим чланом.

Brzojavne i telefonske vijesti

(Posebni izjaveštaji „Dalmatinskog Radikala“).

Sjednica Narodne Skupštine.

Zemljoradnici napustili dvoranu. — Izbor finansijskog odbora.

БЕОГРАД, 7. Јучерашња сједница Народне Скупштине започела је у 11 сати. На дневном реду био је избор финансијског одбора. Прије прелазу на дневни ред V. Lazić тражио је и име Земљорадничкога клуба, да се предлог закона о ријешенју аграрног питања у Далмацији прогласи као hitan, како би се стало на пут прогонима seljaka у Далмацији. Председник dr. Lukinić stavio је taj predlog на glasanje, али је огромна većina glasovala protiv, те је predlog био одбијен. Zbog toga су zemljoradnici уз бурно protestovanje napustili dvoranu. Iza toga је dr. Lukinić odao poštu pok. Jaši Tomiću ističući njegove zasluge за državu i narod. Poslanici су ustali и poklicima „Slava mu!“ odali počast svome pokojnome drugu.

Sporazumno са šefovima свих stranaka у finansijski су odbor izabrali од radikala: Joca Jovanović, dr. Vukčević, V. Janković, J. Radonić, S. Šević, Lj. Stojadinović, dr. M. Srškić, Vljaklo Hodžić и dr. Nedeljkić, од demokrata међу ostalim dr. I. Ribar, V. Veljković и V. Marinković, Jugosl. Klub: dr. A. Dulibić, Pušenjak и Šimrak, narodni muslimanski klub: Filipović, jugoslav. musul. klub dr. Spaho, socijalista Korun, republikanac Gjonović, zemljoradnici Lazić и Stajčić, kmetijac Rajar. Sjednica је била закључена у 12 и по, а идућа zakazana за данас са дневним редом: о исплати ratne odtete.

Јучерашњој сједници Скупштине присуствовали су и ratni invalidi из одбора „stotine“ са цијелим središnjim одбором. Njima као gostima била је ustupljena цијела skupštinska galerija.

Sjednica demokratskog kluba.

БЕОГРАД, 7. Јучер пре подне dem. klub održao је kratku sjednicu и ријешавао о питањима која су на дневном реду Скупштине. Debatа о положају владе одгодепа је за данас. Klub је закључио да се поде на данашњу sjednicu Skupštine с načelnom debatом о ratnoj odteti. О питању izbora članova glavne kontrole, koji ima да изврši Državni Savjet također се raspravljalo povodom Pašičeva predloga да predsjednikom bude Milutin Popović. Klub се изјавио protiv toga и тражио за се predsjedništvo, pošto је prije prepustio radikalima predsjedništvo Državnog Savjeta. Kad Državni Savjet изврši izbor, onda će Davidović pregovarati о tom с Pašičem.

Ishrana Dalmacije.

На израченим нам жељу, да објавимо pravilnik за podjelu hrane у Далмацији и тако гледимо svakome mogućnost да оценим tačnost суда, који смо изrekli о опћинској zajednici у Шибенику, donosimo taj pravilnik.

У предствци, који је odbor наше странке prikazao predsjedniku Ministarskog Savjeta и ministru за socijalnu politiku, kazato је, да у Шибенику nijedno slovo овог pravilnika nije било ostvareno. То се и овдје понавља и подврати.

PRAVILNIK

За поделу hrane у Далмацији propisano од Ministarstva Socijalne Politike споразумно са Ministarstvom Financija а по решенју Ministarskog Savjeta JPBR-VIII од 10 januara 1922. godine.

Напомаке hrane вршиће опћинске zajednice Dalmatinske; Шибенику за северну, Splitска на средњу, Далмацију, Dubrovačka за политички kotar Dubrovnik и Kotorска за kotar Kotorски, odnosno one ustanove, kojima општине тај posao повере.

Поделу hrane вршиће за готов novac опћинске zajednice у споразуму са kotарским управним vlastима.

Подела hrane вршиће се:

a) по цени коштања које одобрава Ministarstvo Soc. Politike на основи тајне kalkulacije нађинјене на основу računa о набавним, транспортним и осталим ређијским трошковима.

Patrijarh I kraljević Đorđe.

БЕОГРАД, 7. „Pravda“ пише да би Patrijarhova intervencija у питању kraljevića Đorđa, да се dobrim путем дode до измирења, могла imati успјеха већ по tome, што то није политичко питање и што би се цијела stvar узела из руку политичарима, jer се предpostavlja, да је до сада било много intriga. Како предстоји освешчење dvorske kapele, то би могло том приликом doći до ostvarenja ove ideje.

Стамбулијски у Београду.

БЕОГРАД, 7. Стамбулијски је извјестио министарство спољних посала да стиже у четвртак у јутро у Београд, те је конференција zakazana за десет сати прије подне. Конференцији ће присуствовати Пашић и Нинчић. На вечер Стамбулијски наставља пут за Лозану. У политичким се круговима тврди, да Стамбулијски неће имати успјеха, jer да жели ревизију нејког уговора. По другој верзији Стамбулијски ће расправљати у Београду о истим питањима, о којим је расправљао у Букурешту.

Положај на Истoku.

Суботи у Carigradu — Турци prošli neutralnu zonu. — Prисвајање željeznica — Angora i Carigrad.

PARIZ, 7. Izjava angorske vlade, да преузима vlast у Carigradu privukla је на већер мноштво naroda у Stambolu, gdje су биле priredene velike manifestacije. Kad је povorka došla до stambolskog mosta, koji vodi preko u Gabletu и Peri susrela је englesku patrolu, koju је napala. Patrola је otvorila vatru, те је poginulo више osoba са turske strane, док је један Englez ubijen а два ranjena.

CARIGRAD, 7. Turske су čete код Čanka prešle на више mjesta neutralnu zonu.

CARIGRAD, 7. Angorska је vlada obavijestila Saveznike, да је себи prisvojila sve željeznice у Trakiji, а изvlastila сва strana društva. Nadalje је изvjestila Saveznike да nijedna ratna lada не smije proći kroz morske tjesnace без njenog одобрења.

LONDON, 7. У novim krajevima počeli су Турци да provode mobilizaciju и да се koncentrišu у Carigradu.

Vilimova ženidba.

PARIZ, 7. У nedjelju у Doornu обављено је на свечани начин civilно и crkveno вјенчање екскajсера Vilima са princesom Reuss. Након вјенчања krunisana је princesa за пруску kraljicu. Vilim је darовао princesi diјадemu у vrijednosti од 800 milijona maraka.

По цени коштања може добити храну из aprovације svako ко се пријави опћинској влади а ова zavede у spisак, који мора бити overoven од kotарске policijsке vlasti.

b) по нешто reduciranoј цени даваће се hrana изuzetно и то само onima, koji nisu у stanju да се са својом зарадом и приходима сами прехране.

Visину redukcije cene одредиће Ministar Socijalne Politike. I ovakovoј sirotinji, koja nije kadra да се sama iskрани deliće се hrana на основу spisakova, koji морају бити sastavljeni од predsjednika општине и два odbornika, па overeni од kotарskog poglavlarstva, koji će lično бити odgovoran за ispravnost sastavljenih spisakova.

Izdvajanje kruha вршиће се по опћинским aprovacijama и то 10 kila по особи mesečno а и изvesне dane, koji će се објавити narodu преко опћинске vlasti koje će уједно вршити kontrolу izdvajanja hrane. Опћинске aprovације dužне су svakonedeljno naplatu novca за izданu hranu obračunati са опћинским poglavlarstvima.

Општине, kojima је поверена ishrana и korespondencija те cela akcija око ishrane, морају tako organizovati, да се svрша што bolje и што успешnije postigne.

CEO рад око ishrane stajаће под direktnim nadzorом Pokrajinskog Namesnika. Vrhovni nadzor vodiće одређење Javne Pomoći Ministarstva Socijalne Politike у Beogradu.

Zastupa Ministra Socijalne Politike Ministar Vera dr. Krstelj.

Traži se gospodica, sa poznavanjem strojopisa, (čir. i lat.), te talijanskog jezika. Prednost, koje poznaju stenografiju i njemački. Ponude pisane vlastoručno u jezičima koje ista poznaje na upravu „Dalm. Radikala“ pod „Sposobna“. 1—2

Pravu bos. šljivovicu, Likere, Med. Konjak, Rum za čaj, Mastiku i najfiniji Špirit prodaje na veliko uz vrlo umjerene cijene stara tvrtka **Marko Livnjaković,** Banja Luka (Bosna). (6—6)

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum
Gospodski trg 13 - Šibenik
prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrene torbice, čisti i popravlja srebrene service brzo i solidno.

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

НОВА ШТАМПАРИЈА

ШИБЕНИК

Штампариа је снабдевена свим модерним крпнским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све авијачне и трговачке тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. — Складиште тискалица на српске православне цркве и парох. званиа. — Израда брза и точна.

NOVA ŠTAMPARIJA

ŠIBENIK

Штампариа је снабдевена свим модерним крпнским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне и трговачке тисканице, те све остале радње спадајуће у графичку струку. — Складиште тискалица за српске православне цркве и парохиска званиа. — Израда брза и точна.

:: ODLIKOVANA TVORNICA LIKERA IVAN JELIĆ - ŠIBENIK ::

VLASNICI: PETROVIĆ I NEDUČIN.

Preporučuje potrošačima svoje proizvode, te specijalitete poznate kao najbolje vrsti u Jugoslaviji. Pored Ros. maraschina, coccole, vlavova, creme di marasca, creme di mandrine, creme des apriqueao, crem des Bananes, creme de chocolade, crem de cafe Milica i coinsreaux.

Otprema svaku količinu od jednog pošt. sanduka na više. — Šalje uz pouzeće. — Tražite cijениk.

Adresa za brzojav: JELIĆ - Šibenik.

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:
Број 31.

СТЕВО МАНДИЋ
ШИБЕНИК - главна улица

Бројави:
Стево Мандић.

Обекрљена најразноврснијим бомбонима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и десертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

POZOR VINOGRADARI!

Stigao nam je:

NATRIUM BISULFIT

najbolje sredstvo za uzdržanje vina, potpuno čist, iz prve francuske tvornice kemikalija.

BRAĆA MAKALE - ŠIBENIK

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројави: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.
АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Цјеници на закључе бадава.

Најповољније укамађује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантије. — Са свима је већим мјестима Европе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјeverном и Јужном Америком.